

ИЗВЕШТАЈ

о реализацији задатака из надлежности Аналитичке групе Министарства одбране и Војске Србије за анализу спровођења Националног акционог плана за примену Резолуције 1325 Савета безбедности Уједињених нација – Жене, мир и безбедност у Републици Србији, за период јул – децембар 2013. године

Извештај о реализацији задатака из надлежности Аналитичке групе Министарства одбране и Војске Србије за анализу спровођења Националног акционог плана за примену Резолуције 1325 Савета безбедности Уједињених нација – Жене, мир и безбедност у Републици Србији (у даљем тексту: НАП за примену Резолуције 1325 СБ УН), за период јул – децембар 2013. године (у даљем тексту: Извештај), израђен је на основу тачке 5. Решења о формирању Аналитичке групе Министарства одбране и Војске Србије за анализу спровођења НАП за примену Резолуције 1325 СБ УН (у даљем тексту: Аналитичка група МО и ВС).

Извештај садржи следеће целине: (1) активности Аналитичке групе МО и ВС за период јул-децембар 2013. године; (2) резултати родне анализе у МО и ВС реализоване у периоду септембар-новембар 2013. године; (3) предлози за унапређење спровођења НАП за примену Резолуције 1325 СБ УН у МО и ВС.

1. АКТИВНОСТИ АНАЛИТИЧКЕ ГРУПЕ МО И ВС ЗА ПЕРИОД ЈУЛ - ДЕЦЕМБАР 2013. ГОДИНЕ

Аналитичка група МО и ВС је од свог оснивања одржала укупно тринаест састанака, од којих су два (дванаести и тринаести састанак) одржана у наведеном извештајном периоду (јул - децембар 2013. године). Поред тога, у извештајном периоду одржано је и шест састанка секција које делују у оквиру Аналитичке групе МО и ВС. Такође, обезбеђено је и учешће представника Аналитичке групе МО и ВС на једном семинару за едукацију чланова аналитичких група и истраживачких тимова у сектору безбедности у Републици Србији.

Дванаести састанак Аналитичке групе МО и ВС реализован је 18. септембра 2013. године, у сарадњи са Војнообавештајном агенцијом (у даљем тексту: ВОА), која је била и домаћин скупа. Састанку је присуствовао директор те агенције, бригадни генерал Драган Владисављевић, као и овлашћено лице за обављање послова саветнице за родну равноправност министра одбране, др Јованка Шарановић.

Директор ВОА је посебно нагласио да проценат заступљености жена у односу на укупан број запослених у тој агенцији, у 2013. години, износи 17.94%, што представља повећање за око 4% у односу на показатеље из 2009. године. Он је, такође, у одговору на питања чланова Аналитичке групе и саветнице за родну равноправност, истакао да је ВОА приликом израде прописа за рад у изасланствима одбране, водила рачуна о родној равноправности и користила термин „супружник“, чиме се не прејудицира пол лица које може да конкурише за војнодипломатске дужности у иностранству. До сада није било интересовања жена за ову дужност, односно жене-официри нису конкурисале за изасланике одбране. Тренутно жене у изасланствима одбране Републике Србије у иностранству учествују као супруге војнодипломатских представника и тако својим ангажовањем дају значајан допринос успешности дипломатске мисије.

У наставку рада, током састанка су сагледане активности које су реализоване из надлежности Аналитичке групе МО и ВС у периоду мај - септембар 2013. године и договорени приоритети у даљем раду. Између осталог, на састанку је договорено да ће се рад Аналитичке групе МО и ВС одвијати до децембра 2013. године у пет подгрупа, ради спровођења родне анализе, анализе реализације Плана активности МО и ВС у другој

половини 2013. године, формулисања препорука за унапређење спровођења НАП у МО и ВС и израде редовних извештаја из надлежности ове групе.

Тринаести састанак Аналитичке групе МО и ВС одржан је 17. децембра 2013. године, у Инспекторату одбране. Састанку су, у име домаћина, присуствовали генерал-мајор Јовица Драганић директор Инспектората одбране МО, пуковник Горан Петковић начелник Одељења за опште послове Инспектората одбране и потпуковник Саша Алексић, члан Аналитичке групе из наведене институције, који је похваљен и предложен за стимулативну меру за допринос у раду Аналитичке групе МО и ВС у 2013. години.

У оквиру разматрања могућности за унапређење сарадње Аналитичке групе МО и ВС и Инспектората одбране, пуковник Горан Петковић је говорио о реализацији активности Инспектората одбране током инспекција, у области примене Резолуције 1325 СБ УН. Он је упознао чланове Аналитичке групе МО и ВС са основним показатељима о родној равноправности у јединицама ВС, у другој половини 2013. године, до којих је Инспекторат одбране дошао вршећи унутрашњи надзор, путем анкете запослених. Том приликом указао је на неке од резултата спроведених анкета, међу којима: 35-45% испитаника сматра да се женама дају лакши задаци од мушкараца и да жене мање раде прековремено од мушкараца; 30-35% мисли да су мушкарци бољи руководиоци, 30-45% испитаника сматра да професионални војници женског пола, углавном, добијају задатке који се традиционално сматрају „женским“.

Такође, пуковник Петковић је нагласио да, до сада, приликом инспекција, није било пријављених случајева сексуалног узнемиравања и злостављања, као ни притужби на родну дискриминацију. На овом састанку су, такође, разматрани извештаји подгрупа Аналитичке групе МО и ВС за родну анализу и анализу Плана за спровођење НАП у МО и ВС у 2013. години, који су у начелу прихваћени и утврђена је динамика реализације задатака на припреми редовних извештаја и изради планова за 2014. годину.

У наведеном периоду Аналитичка група МО и ВС је израдила четврти Извештај о спровођењу НАП-а за примену Резолуције 1325 СБ УН у Републици Србији из надлежности МО и ВС, за период јануар-јун 2013. године и доставила Секретаријату министарства одбране ради прослеђења Мултисекторском координационом телу Владе за спровођење НАП. У складу са препоруком повереника за приступ информацијама од јавног значаја, извештај је 21.08.2013. године постављен на сајт Министарства одбране.

Пети семинар за чланове и чланице аналитичких група и истраживачких тимова за анализу спровођења НАП-а за примену Резолуције 1325 СБ УН у Републици Србији, на коме су присуствовали чланови Аналитичке групе МО и ВС, реализован је 15. октобра 2013. године, у Београду (хотел „Славија“). Поменути семинар је реализован у организацији Агенције Уједињених нација за родну равноправност и оснаживање жена – UN Women (у даљем тексту: Агенција УН Жене) и Управе за извршење кривичних санкција Министарства правде и државне управе. На семинару је посебно похваљен рад Аналитичке групе МО и ВС, која редовно и благовремено испуњава све предвиђене задатке, остварује сарадњу са осталим аналитичким групама и истраживачким тимовима у сектору безбедности, организацијама цивилног друштва, Агенцијом УН Жене и пружа помоћ и другим механизмима и телима за спровођење НАП у Министарству одбране. Истакнуто је да су чланови Аналитичке групе МО и ВС, ангажовани у процесу реализације и осталих активности у вези са родном равноправношћу у својим организацијским јединицама, а руководилац Аналитичке групе, пружа и стручну помоћ раду Политичког савета Владе. Такође, на семинару је, у оквиру радионице за чланове Аналитичке групе МО и ВС извршена SWOT анализа, у оквиру које је сагледана могућност смањења броја индикатора у родној анализи са 78 на 33 и реструктурирања Аналитичке групе МО и ВС, већим укључивањем представника Војске Србије, а ради оснаживања капацитета групе.

2. РЕЗУЛТАТИ РОДНЕ АНАЛИЗЕ РЕАЛИЗОВАНЕ У МИНИСТАРСТВУ ОДБРАНЕ И ВОЈСЦИ СРБИЈЕ У ДРУГОЈ ПОЛОВИНИ 2013. ГОДИНЕ

Резултати родне анализе, Аналитичке групе МО и ВС за извештајни период јул-децембар 2013. године (са пресеком стања на дан 31.10.2013.), указују на **укупно повећање броја жена запослених у МО и ВС за 0,08%**, у односу на резултате родне анализе из претходног шестомесечног извештаја за период јануар – јун 2013. године (Табела 1).

Заступљеност жена у Војсци Србије, са пресеком 31.08.2013. године, је 8,74%.

Табела 1: Резултати родне анализе према проценту жена у односу на укупан број запослених у МО и ВС по категорији кадра, за период септембар 2011 – октобар 2013. године

Категорија кадра	ПРОЦЕНТУАЛНА ЗАСТУПЉЕНОСТ ЖЕНА					
	септ. 2011.	април 2012.	септ. 2012.	мај 2013.	август 2013.	октобар 2013.
Официр	0.2 %	0.16 %	0.21 %	0.3 %	0.32 %	0.43 %
Подофицир	0.1 %	0.11 %	0.11 %	0.12 %	0.12 %	0.14 %
ЦЛ	16 %	16.01 %	15.87 %	16 %	16.12%	15.99 %
ПВ	2.8 %	2.87 %	2.90 %	2.86 %	2.84 %	2.80 %
Укупно	19.1%	19.15%	19.09%	19,28%	19.4%	19.36%

Став Управе за људске ресурсе ГШ ВС је да је дошло до остваривања релативног оптимума заступљености жена у категоријама цивилна лица и професионални војници, а да се благи пораст може очекивати у категоријама лица официри и подофицири, након завршетка школовања – усавршавања лица на Војној академији и на курсевима за категорију подофицира, који су у току.

Управа за обавезе одбране доставила је информацију да је на добровољно служење војног рока у Војску Србије, у периоду од септембра 2012. године до септембра 2013. године, упућено 1680 регрута од чега 179 жена или 10,07% од укупног броја упућених регрута.

У Управи војне полиције, у односу на претходни извештај бројно стање припадница је мањи за 2 особе (једна припадница није прошла тест хедонике, а друга није испунила услов физичке провере).

Војнообавештајна агенција је доставила информацију да је у овој Агенцији бројно стање жена значајно повећано у односу на период пре десет година, када је у ВОА било само пет жена, док је 2013. године запослено 49 жена. Томе је допринела измена формације ВОА којом је повећан број радних места цивилних лица, у складу са потребним квалификацијама. Одређени део конкурсне процедуре се одвија под шифром без података о полу кандидата, тако да су у равноправном положају са мушкарцима. У 2009. години, у Војнообавештајној агенцији било је запослено 32 жене (14,16%), у 2010. било је 39 жена (16,25%), у 2011. години 37 жена (14,56), у 2012. години 44 жене (16,79). Приликом запошљавања жене нису имале приоритет, већ су равноправно разматране са осталим кандидатима, а пријем у службу је вршен у складу са њиховим квалификацијама.

Табела 2: Просек година старости по категорији кадра жена запослених у МО и ВС у децембру 2013. године

Категорија	Просек година
Официри	28.892
Подофицири	40.061
Цивилна лица	45.758
Професионални војници	28.188
Укупно жене	42.802

У оквиру општег циља НАП-а дефинисан је посебан циљ под редним бројем 2 (активност 1.2), којим се захтева испитивање постојања недостатака у систему вредновања рада мушкараца и жена у сектору безбедности, као што су плате, награде и остале бенефиције, којима се фаворизују одређени послови које чешће обављају мушкарци него жене, са циљем њиховог укидања.

У вези са тим из Сектора за буџет и финансије достављен је податак о просечној заради запослених у МО и ВС изражен по полу за професионална војна лица и цивилна лица за септембар 2013. године:

- Просечна бруто плата професионалног војног лица мушкарца за септембар 2013. године износи 67.526,00 динара, док просечна бруто плата професионалног војног лица жене за септембар 2013. године износи 51.943,00 динара.
- Просечна нето плата професионалног војног лица мушкарца за септембар 2013. године износи 47.336,00 динара, док просечна нето плата професионалног војног лица жене за септембар 2013. године износи 36.412,00 динара.
- Просечна бруто плата цивилног лица мушкарца за септембар 2013. године износи 55.756,00 динара, док просечна бруто плата цивилног лица жене за септембар 2013. године износи 57.929,00 динара.
- Просечна нето плата цивилног лица мушкарца за септембар 2013. године износи 39.085,00 динара, док просечна нето плата цивилног лица жене за септембар 2013. године износи 40.608,00 динара.

Коначне закључке о разликама у вредновању рада, ипак, не можемо изводити без узимања у обзир фактора који утичу на висину плате као што су: дужина радног стажа, степен стручне спреме, чин/положај, елементи формацијског места итд.

Заступљеност жена на руководећим дужностима у Војсци Србије је 1,38 %, што је условљено бројем жена у чиновима официра и подофицира. Заступљеност жена у укупном броју официра је 2,25 %, а подофицира 0,55 %. Чињеница да је учешће жена на нижим руководећим дужностима веће него на вишим, указује на то да ће временом овај број расти, по мери стицања услова кандидаткиња за постављање на руководеће дужности. На овакав тренд указује и структура чинова жена где је највећи број жена официра у чину потпоручника (15,95% од укупног броја лица тог чина), чина водник у категорији подофицира (6,28% од укупног броја лица тог чина) и чина разводник у категорији професионалних војника (14,65% од укупног броја лица тог чина).

Табела 3: Резултати родне анализе из августа 2013. године о заступљености жена и мушкараца у МО и ВС на различитим нивоима руковођења/командовања у односу на укупан број запослених у МО и ВС

Дужности	август 2013	
	жене	мушкарци
Руководеће или командне дужности	1.83%	9.97%
Дужности које нису руководеће или командне	17.57%	70.63%
Укупно	19.40%	80.60%

До идентичних података долази се и анализом старосне структуре, где је просечна старост жена официра (29,03 година) значајно нижа од официра мушкараца (37,30), као и код професионалних војника (28,34 године за жене и 30,92 за мушкарце), што указује на то да ће одлив мушкараца ове две категорије кадра у наредном периоду бити већи, па самим тим ће расти и удео жена у укупном кадровском обезбеђењу Војске Србије.

Војнобезбедносна агенција доставила је информацију да се број жена на руководећим положајима у овој Агенцији значајно повећао, тако да сада износи 4,7 % од укупног броја руководећих формацијских места у ВБА.

3. ПРЕДЛОЗИ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ СПРОВОЂЕЊА НАП ЗА ПРИМЕНУ РЕЗОЛУЦИЈЕ 1325 СБ УН

Ради унапређења спровођења НАП за примену Резолуције 1325 СБ УН из надлежности МО и ВС у наредном периоду, Аналитичка група МО и ВС предлаже следеће:

1. С обзиром да су до краја 2013. године у Министарству одбране и Војсци Србије формирана сва предвиђена институционална тела и механизми родне равноправности за спровођење НАП за примену Резолуције 1325 СБ УН у Републици Србији, током 2014. године потребно је обезбедити њихово функционисање. У складу са тим, активности у вези са спровођењем НАП, пренети на организацијске јединице МО и ВС, у складу са њиховим функционалним надлежностима, као и на формирана институционална тела и механизме за спровођење НАП.
2. Наставити са праксом да се, приликом израде нових и измене и допуне постојећих нормативних, планских и акционих докумената, у МО и ВС уграђују предлози који треба да делотворно унапреде статус и положај жена запослених у МО и ВС.
3. Уградити резултате истраживања која спроводи Институт за стратегијска истраживања СПО у делотворне политике и праксе у оквиру МО и ВС.
4. Предузети конкретне мере ради осмишљавања кадровске политике и примене у пракси система вођења у каријери за жене запослене у МО и ВС, у свим категоријама кадра, а посебно за жене цивилна лица, на основу резултата родно осетљивих истраживања.
5. У оквиру Управе за традицију, стандард и ветеране СЈР осмислити и реализовати пројекте који треба да делотворно унапреде положај жена.
6. Пратити динамику реализације обуке о родној равноправности дефинисану Инструкцијом за обуку у МО и ВС у 2014. години и обезбедити редовно извештавање Аналитичке групе МО и ВС по овом питању.

7. Редуковати број индикатора за родну анализу са 78 на 33 индикатора и ускладити будућа истраживања и форму извештавања са критеријумима које треба да установи Мултисекторско координационо тело Владе за спровођење НАП-.
8. Унапредити рад Аналитичке групе МО и ВС реструктурирањем и укључивањем представника Војске Србије.

АНАЛИТИЧКА ГРУПА МИНИСТАРСТВА ОДБРАНЕ И ВОЈСКЕ СРБИЈЕ